

Obsah

Předmluva	11
Úvod – historie soudního lékařství (<i>Jiří Fišer</i>)	13
1 Forenzní thanatologie (<i>Jiří Štefan, Jiří Hladík, Tomáš Adámek</i>)	17
1.1 Smrt	17
1.2 Posmrtné změny	18
1.2.1 Posmrtné skvrny (<i>livores mortis</i>)	18
1.2.2 Posmrtná ztuhlost (<i>rigor mortis</i>)	19
1.2.3 Chladnutí těla (<i>algor mortis</i>)	21
1.2.4 Zasychání kůže a sliznic	24
1.2.5 Autolýza	24
1.2.6 Hniloba a tlení	25
1.2.7 Biologičtí činitelé urychlující rozklad	26
1.2.8 Mumifikace, adipocire	27
1.2.9 Balzamace, konzervace	27
1.3 Prohlídka a pitva zemřelých, pohřbení a <i>exhumace</i>	28
1.4 Identifikace	32
1.5 Náhlé úmrtí	35
1.6 Násilná smrt	41
2 Forenzní traumatologie (<i>Jiří Štefan, Jiří Hladík, Tomáš Adámek</i>)	43
2.1 Poranění ostrým nástrojem	43
2.1.1 Řezné rány	43
2.1.2 Bodné rány	45
2.1.3 Sečné rány	47
2.2 Poranění tupým nástrojem	48
2.2.1 Pohmoždění (<i>contusio</i>) kůže	48
2.2.2 Oděrky (<i>excoriationes</i>)	49
2.2.3 Krevní výrony (<i>haematoma</i>)	51
2.2.4 Trzně zhmžděné rány (<i>vulnera contusolacera</i>)	52
2.2.5 Tupá poranění vnitřních orgánů	53
2.2.6 Zlomeniny	62
2.3 Rány vzniklé kousnutím	68
2.4 Střelné rány (<i>vulnera sclopetaria</i>)	69
2.5 Dušení (<i>asfyxie</i>)	77
2.5.1 Oběšení	79
2.5.2 Uškrcení	82
2.5.3 Zardoušení	83
2.5.4 Zakrytí nosu a úst	84
2.5.5 Vdechnutí cizích těles	85
2.5.6 Utopení	85

2.5.7	Traumatická asfyxie (zmáčknutí trupu)	89
2.5.8	Vdechování vzduchu neadekvátního složení	89
2.5.9	Nepřirozená (neadekvátní) poloha těla	90
2.6	Exploze	90
2.7	Poranění vysokou teplotou	92
2.7.1	Úpal a úžeh	92
2.7.2	Popálení a opaření	93
2.8	Poranění nízkou teplotou	95
2.8.1	Omrznutí	95
2.8.2	Podchlazení (hypotermie)	96
2.9	Poranění elektrickým proudem	97
2.10	Zasažení bleskem	100
2.11	Poškození změnami atmosférického tlaku	101
2.12	Poškození zářením	102
2.13	Hladovění	105
2.14	Pracovní úrazy	106
2.15	Mimopracovní úrazy	107
2.15.1	Domácí úrazy	107
2.15.2	Sportovní úrazy	108
2.15.3	Dopravní úrazy	108
3	Forenzní toxikologie (Jiří Fišer)	115
3.1	Obecná část	115
3.1.1	Druhy toxických látek	115
3.1.2	Druhy toxické expozice	116
3.1.3	Vztah mezi koncentrací látky a odezvou	117
3.1.4	Faktory ovlivňující toxické působení	119
3.1.5	Průběh toxické expozice	120
3.1.6	Identifikace otrav	120
3.2	Speciální část	124
3.2.1	Anorganické látky	124
3.2.2	Organické látky	130
	Literatura	149
4	Úloha lékaře v soudním řízení (Jiří Štefan, Jiří Hladík, Tomáš Adámek)	151
4.1	Lékařské potvrzení a odborné vyjádření	151
4.2	Lékař jako svědek	152
4.3	Lékař jako znalec, znalecký posudek	153
4.4	Soudní pitva	156
4.5	Prohlídka a vyšetření poškozeného	156
4.6	Prohlídka a vyšetření osob podezřelých ze spáchání trestného činu; ochranná opatření	157
4.6.1	Nepříčetnost; stav zmenšené příčetnosti	160
4.6.2	Ochranná opatření	161
4.7	Mechanismus zranění	163
4.8	Příčinná souvislost mezi úrazem a poškozením zdraví	164

4.9	Kvalifikace poranění v trestním řízení	165
4.9.1	Ublížení na zdraví	166
4.9.2	Těžká újma na zdraví	168
4.10	Týrání svěřené osoby	173
4.11	Vražda, zabití, usmrcení z nedbalosti	175
4.11.1	Vražda	175
4.11.2	Zabití	179
4.11.3	Usmrcení z nedbalosti	179
4.11.4	Vražda novorozeného dítěte matkou	179
4.12	Opuštění dítěte	182
4.13	Sebevražda, účast na sebevraždě	183
4.13.1	Sebevražda (suicidium)	183
4.13.2	Účast na sebevraždě	185
4.14	Fyzické napadení, loupež, rvačka	186
4.14.1	Fyzické napadení	186
4.14.2	Loupež	189
4.14.3	Rvačka	190
4.15	Nedovolené přerušování těhotenství	190
4.16	Znásilnění	193
4.17	Pohlavní zneužití	197
4.18	Šíření nakažlivé choroby	198
4.19	Ohrožování pohlavní nemocí	199
4.20	Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty	200
4.21	Ohrožení pod vlivem návykové látky; opilství	201
4.21.1	Ohrožení pod vlivem návykové látky	201
4.21.2	Opilství	203
4.22	Drogová závislost (toxikomanie)	204
4.22.1	Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy	206
4.22.2	Přechovávání omamné a psychotropní látky pro vlastní potřebu ..	207
4.22.3	Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku	208
4.22.4	Výroba a držení předmětů určených k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu	208
4.22.5	Šíření toxikomanie	209
4.22.6	Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem	209
4.23	Alkohol a bezpečnost v dopravě	211
4.24	Odškodňování za bolest a ztížení společenského uplatnění	215
	Literatura	217
5	Forenzní antropologie (Miluše Dobisíková, Hana Eliášová)	219
5.1	Metody fyzické antropologie	220
5.2	Určení druhové příslušnosti	221
5.2.1	Makroskopické vyšetření	221
5.2.2	Mikroskopické vyšetření	223
5.3	Základní demografické údaje	224
5.3.1	Určení pohlaví	224

5.3.2	Odhad věku v době smrti	233
5.3.3	Výpočet tělesné výšky	253
5.4	Etnická příslušnost	256
5.5	Tafonomie	257
5.6	Portrétní identifikace	260
5.6.1	Rekognice	261
5.6.2	Antropologická fotokomparativní identifikace	261
5.6.3	Superprojekce (superpozice, superimpozice) lebky do portrétní fotografie	267
5.7	Identifikace podle konfigurace čelních dutin (sinus frontalis)	273
	Literatura	274
6	Forenzní biologie (Hana Eliášová, Hana Šuláková)	281
6.1	Vyhledávání biologických stop	282
6.2	Dokumentace stop	283
6.3	Zajišťování biologických stop pro laboratorní zpracování	283
6.4	Depozice stop	283
6.5	Laboratorní zkoumání biologických stop – specifické zkoušky	284
6.5.1	Typ materiálu ve stopě	284
6.5.2	Původ biologické stopy	284
6.5.3	Doplňková zkoumání biologických stop	285
6.6	Zkoumání biologických stop	285
6.6.1	Krev	285
6.6.2	Ejakulát	289
6.6.3	Poševní sekret	291
6.6.4	Sliny	292
6.6.5	Nosní sekret, pot, moč	293
6.6.6	Plodová voda, sýrový mázek, smolka	293
6.6.7	Mlezivo, mateřské mléko	294
6.7	Forenzní trichologie (Hana Eliášová)	294
6.7.1	Vyhledávání trichologického materiálu	295
6.7.2	Zajišťování trichologického materiálu	295
6.7.3	Depozice trichologických stop	296
6.7.4	Lidský trichologický materiál	296
6.7.5	Laboratorní metody zkoumání lidského trichologického materiálu	306
6.7.6	Zvířecí chlupy	311
6.7.7	Srovnání lidského a zvířecího trichologického materiálu	314
6.8	Forenzní entomologie (Hana Šuláková)	315
6.8.1	Vývoj hmyzu na mrtvých tělech	315
6.8.2	Zajišťování entomologických stop	317
6.8.3	Doplňkové údaje z místa nálezu mrtvého	319
6.8.4	Dokumentace	319
6.8.5	Depozice entomologických stop	319
6.8.6	Laboratorní zkoumání entomologických stop	320
6.8.7	Výstupy entomologického zkoumání	320
	Literatura	321

7	Forenzní genetik (<i>Daniel Vaněk</i>)	327
7.1	Úvod do problematiky	327
7.1.1	Historie	327
7.1.2	Základní pojmy a definice z biologie a genetiky	329
7.2	Proces forenzní identifikace biologického materiálu	335
7.3	Typy forenzní analýzy DNA – přehled	338
7.4	Zajišťování vzorků pro analýzu DNA na místě činu a v laboratoři	340
7.5	Certifikace prostředků pro forenzní použití	340
7.6	Faktory ovlivňující kvalitu DNA	345
7.7	Orientační a specifické průkazy prováděné před analýzou DNA	346
7.8	Post mortem diagnostika DNA	347
7.9	Výtěžnost, úspěšnost a chybovost forenzní analýzy DNA	349
	Literatura	351
8	Forenzní biomechanika (<i>Miloslav Vilímek</i>)	355
8.1	Základní způsoby namáhání	355
8.2	Mechanické vlastnosti vybraných lidských tkání	357
8.2.1	Kostní tkáň	357
8.2.2	Kosterní svalstvo	361
8.2.3	Vazy a šlachy	363
8.2.4	Kůže	366
8.3	Simulace pohybových činností	367
	Literatura	368
9	Zdravotnicko-právní problematika (<i>Jiří Štefan, Jiří Hladík, Tomáš Adámek</i>)	371
9.1	Zdravotnická dokumentace a její význam	371
9.2	Povinnosti zdravotnických pracovníků	373
9.2.1	Poskytnutí první pomoci	374
9.2.2	Povinnost mlčenlivosti	375
9.2.3	Oznamovací povinnost a povinnost překazit trestný čin	376
9.2.4	Neoprávněné nakládání s osobními údaji	377
9.3	Poučení a souhlas nemocného (informovaný souhlas)	378
9.3.1	Informovaný souhlas (pozitivní reverz)	378
9.3.2	Nesouhlas s výkonem zdravotní péče (negativní reverz)	378
9.3.3	Provádění zdravotních výkonů bez souhlasu nemocného	379
9.3.4	Zdravotní výkony u dětí	380
9.4	Odnímání tkání a orgánů a jiné výkony (transplantační zákon)	380
9.4.1	Odběr tkání a orgánů od žijících dárců	380
9.4.2	Odběr tkání a orgánů od zemřelých dárců	383
9.4.3	Příjemce	385
9.4.4	Národní zdravotní registry související s transplantacemi	386
9.4.5	Povinnosti zdravotnických zařízení při poskytování zdravotní péče v souvislosti s darováním a transplantacemi tkání a orgánů ..	386
9.4.6	Nedovolené a neoprávněné nakládání s tkáněmi a orgány – ustanovení trestního zákona	387
9.5	Odpovědnost lékaře	391

9.6	Pochybení při poskytování zdravotní péče	394
9.7	Znalecké posudky hodnotící postup při poskytování zdravotní péče	396
9.7.1	Ústavní (fakultní) posudky	396
9.7.2	Znalecké komise	397
	Literatura	398
	Dodatek	401
	Seznam obrázků na DVD	405
	Rejstřík	419
	O autorech	433
	Souhrn	435
	Summary	437